

Měsíčník o dění na asijském kontinentu

V tomto vydání najdete

Asijská cesta Hillary Clintonové

Afghánistán na křižovatce (ale ne u volantu)

Singapore Top In Global Innovation Ranking

Nejsilnější mongolské politické strany oznámily jména prezidentských kandidátů

Dva rukojmí na filipínském ostrově Jolo stále v zajetí

Mongolský premiér ukončil návštěvu Evropy

Tensions In Aceh Rising High In A Run Up To Indonesian Elections

Minianalýzy

Asijská cesta Hillary Clintonové

Václav Kopecký

Americká ministryně zahraničí Hillary Clintonová se v únoru vydala na svou první zahraniční návštěvu. Ta zcela netradičně nevedla do Evropy, či na Blízký východ, ale do zemí Dálného východu, konkrétně Japonska, Indonésie, Jižní Koreji a Číny.

Každá ze čtyř zastávek měla svůj symbolický význam. V Tokiu Clintonová zdůraznila důležitost Japonska jako klíčového a stálého spojení v regionu. Premiér Taro Aso musí stále častěji čelit dotazům, zda není politika vládnoucí Liberálně demokratické strany příliš závislá na Spojených státech, ale zároveň i výtkám, že se Amerika zajímá spíše o Čínu než Japonsko. Návštěva tak rozhodně představovala vítanou odměnu a alespoň částečné rozptýlení obav.

Posléze se ministryně přesunula do Indonésie, jakožto jedné z vůdčích mocností regionální organizace ASEAN a nejlidnatější muslimské zemi světa. Ocenila především demokratizaci země a přiznala, že jihovýchodní Asie byla administrativou prezidenta Bushe zanedbávána. Ačkoliv se může jednat jen o rétorickou změnu stylu, je velmi pravděpodobné, že americký přístup k Indonésii bude mnohem aktivnější a to nejen při spolupráci na boji proti terorismu. Indonésie se může stát cenným spojencem především pro jednání se zeměmi ASEANu.

Soul byl ujištěn, že dokud bude KLDK představovat bezpečností hrozbu, Spojené státy za ním budou plně stát. Témata severokorejského jaderného programu a zdravotního stavu vůdce Kim Čong-ila logicky provázela celou návštěvu a Clintonová si za otevřenost, s jakou se k nim vyjadřovala, vysloužila první větší kritiku expertů. Mnozí Korejci by ocenili více diplomatický tón. Přesto i zde sklídila mistryně velmi pozitivní ohlasy.

Poslední zastávkou byla Čína, která svým ekonomickým růstem představuje stále důležitějšího partnera ale zároveň i soupeře. Clintonové se povedlo uklidnit rozbouřené vody po nešťastném výroku ministra financí Timothy Geithnera o zmanipulovaném kurzu jüanu. Zároveň představila novou prioritu budoucí spolupráce, boj proti klimatickým změnám.

Celkově se dá hovořit o první zahraniční cestě jako úspěšné. Nedošlo sice k žádnému převratnému posunu v bilaterálních vztazích, americká administrativa však vyslala jasný signál, že je pro ni Dálný východ prioritou. Svou vysokou popularitou a osobním charismatem se povedlo Clintonové získat dobrou pozici pro budoucí jednání.

Afghánistán na křižovatce (ale ne u volantu)

Jaroslav Petřík

Osmý rok války západních spojenců s bojovníky al Kajdá a Talibanu v Afghánistánu bude pro tuto zemi klíčový. Prezident Obama představil novou strategii (jež je v mnoha ohledech spíše staronová); hlavní partneři USA v NATO odmítli poskytnout výraznější posily; vládní konference v Haagu doložila odlišnosti mezi západními vládami a regionálními aktéry; a v srpnu čekají Afghánistán prezidentské volby.

Cíl „nové“ strategie prezidenta Obamy se nijak neliší od té předchozí: zneškodnit bojovníky al-Kajdy (tedy zvítězit ve vojenském tažení) a zabránit jejich návratu (vybudovat dostatečně silné afghánské bezpečnostní složky a stabilní systém odpovědné vlády). Liší se však v šíři záběru – kromě Afghánistánu hodlá dosáhnout téhož i v sousedním Pákistánu. Zatímco na otázky „co“ a „proč“ nová strategie odpovídá jasně, otázka „jak“ zůstává zahalena v mlze. Pákistánu slíbil ekonomickou pomoc ve výši 1,5 miliardy dolarů ročně, což je oproti letům 2002-2008 více než dvojnásobek. Jelikož rozmístění amerických jednotek v Pákistánu je nepřijatelné, bude pokračovat kampaň řízených střel vypouštěných bezpilotními letouny, která sice odstranila více než 80 důležitých cílů z vedení al-Kajdy, ale má za následek množství civilních obětí a v boji „o srdce a rozum“ je značně kontraproduktivní.

Přesto však můžeme očekávat tři poměrně podstatné změny. Zaprvé změnu v pořadí priorit zahraničních jednotek v Afghánistánu z bojových misí na výcvik afghánské armády a policie. Tento cíl není sám o sobě nový a je částečně výsledkem úspěchu podobné strategie v Iráku a částečně i dokladem prohlubujících se neshod mezi USA a ostatními spojenci v operacích ISAF a UNAMA, kteří se snaží najít co nejrychlejší cestu ven. Druhou změnou je zapojení Íránu do rozhovorů o dalších krocích, ovšem jak ukázala slova íránského zástupce na konferenci v Haagu, blízká spolupráce bude pravděpodobně možná až po odchodu Američanů a NATO. Náměstek ministra zahraničních věcí Mohammad Mehdi Akhondzadeh prohlásil, že přítomnost západních mocností

situaci v Afghánistánu nijak nezlepšila. Třetí změnou je pochopení, že hnutí Taliban není jednotný monolit, ale mozaika různých bojůvek s nejrůznějšími motivacemi, a snaha využít tohoto faktu k izolaci a oslabení nesmiřitelného jádra. Clintonová v Haagu hovořila o rozdílu mezi Talibanem z přesvědčení a Talibanem ze zoufalství. Řečnický velmi úderné, ovšem v praxi mnohem hůře rozlišitelné. Vlivný think-tank International Crisis Group sice podobné rozhovory nezavrhuje, ale silně před nimi varuje. V době, kdy Taliban prakticky kontroluje většinu území, nebudou západní vyjednávači v pozici síly a dá se proto očekávat podobný výsledek jako v pákistánském údolí Swat. I přes toto nebezpečí budou však jednání s některými odnožemi Talibanu nutná, současný stav je výsledkem jejich vyloučení z politického procesu po invazi okupačních jednotek v roce 2001.

Kapitola sama pro sebe pak je současný stav vlády prezidenta Karzáiho a jeho budoucnost v nadcházejících srpnových volbách. I on sám jmenoval míru korupce jako jeden z hlavních problémů země a „dobré vládnutí“ umístil mezi čtyři současné priority, vedle bezpečnosti, rozvoje a usmíření. Bývalý vyslanec OSN a EU v Afghánistánu Francesc Vendrell je přesvědčen, že ekonomická pomoc poskytovaná Afghánistánu by měla být pevně svázaná s výkonem afghánské vlády a pokud nedodrží závazky z Londýna před třemi lety, měla by být pomoc zastavena na odpovědnost Karzáiho. Na jednu stranu je korupce hlavní příčinou katastrofální neefektivity vynaložených prostředků, na stranu druhou ne zcela nereálné očekávat, že by v realitě afghánské politiky, která stojí na kontrole zdrojů, mohla fungovat západní pravidla. I bezpodmínečná podpora Karzáiho však zjevně má své limity.

Singapore Top In Global Innovation Ranking

Petr Baše

Singapore has topped a new study on global innovation and competitiveness released last month by Washington based Information Technology and Innovation Foundation (ITIF). Study assessed innovation-based competitiveness in 36 countries and provides results in two main score lists, overall score list and score list change in period of 1999-2009.

As Singapore topped the overall list, China achieved first place in change score list, where EU seized 26th place and USA ended last. Study shows that the United States are rapidly losing its lead and suggest the future belongs to Asia. In overall score Czech Republic ended on 21st place just behind EU-25 average. On change score list 1999-2009 Czech Republic seized 13th place, behind countries such Russia, Slovenia and Slovakia.

Methodology of the study uses sixteen indicators falling into following six categories:

human capital, innovation capacity, entrepreneurship, information technology infrastructure, economic policies and economic performance.

Singapore tops overall list with a score 15 percent higher than the United States and 40 percent higher than the EU-15. Singapore not only ranks at the top in overall score, but ended second in the progress. In the last years Singapore has made technological innovation almost a national obsession, putting in place a robust set of policies to lead the knowledge economy.

Study show that entrepreneurship in Singapore grew 42 percents faster than entrepreneurship in the United States, and that Singapore and number of Asian countries including China and India are making more rapid progress in improving productivity than the US and EU.

Singapore's government is generally credited with pushing through innovation agenda. When in the 1960's it was not much more than a developing fishing village, today Singapore is rich and sophisticated country of 4.5 million people with global airline, world-class sciences research center, 3rd biggest container port, huge biotech research center and, international scholars and national innovation strategy.

Globally ITIF study recommends expanding of effort to accelerate economic development by increasing support for science and innovation and it gives following basic outline what policymaker's should focus on:

1. Put in place incentives for firms to innovate within their borders
2. Be open to high-skill immigration
3. Foster a digital economy
4. Support all kinds of institutions that are critical to innovation
5. Ensure that regulations and other government policies support, not retard, innovation

Overall, the absence of comprehensive public sector efforts to boost innovation and competitiveness in Europe and the US, suggest that this century will not be the Atlantic century but, more probably South Asian century.

Study could be found on <http://www.itif.org/index.php?id=226>

Komentované zprávy

Nejsilnější mongolské politické strany oznámily jména prezidentských kandidátů

Pavel Maškarinec

V pátek 3. března oznámily dvě nejsilnější mongolské politické strany, které vytvořily po parlamentních volbách 2008 velkou koalici, jména svých kandidátů do nadcházející volby mongolského prezidenta, vypsané na 24. května. Zatímco kandidátem Mongolské lidové revoluční strany byl jednomyslně zvolen stávající prezident Nambaryn Enchbajar, v Demokratické straně proběhla debata o dvou kandidátech, z níž vyšel jako vítěz bývalý předseda strany a premiér a současný poslanec Cachjagín Elbegdordž, který v souboji o nominaci porazil dlouholetého poslance Erdenín Bat-Úla (spolu s Elbegdordžem jednoho z vůdců mongolského přechodu k demokracii v roce 1990) Více.

Dva rukojmí na filipínském ostrově Jolo stále v zajetí

Jaroslav Petřík

Pokračující zajetí dvou humanitárních pracovníků Červeného kříže ze tří unesených 15. ledna na filipínském ostrově Jolo skupinou Abu Sayyaf je dokladem stále lukrativního byznysu s rukojmími v této oblasti. Současná praxe je fatálním důsledkem legendárního úspěchu Abu Sayyaf před devíti lety, kdy evropské vlády zaplatily za deset západních turistů z celkem jedenadvacetičlenné skupiny unesené z malajsijského resortu Sipadan 25 milionů USD. Přestože celkové výnosy jsou dnes podstatně nižší (loni únosci utržili odhadem něco málo přes 1 milion USD za celkem 33 rukojmích), výkupné zůstává hlavním zdrojem příjmů skupiny (a získávání podpory místních obyvatel).

Abu Sayyaf se prezentuje jako džihádistická odnož al-Kájdý, ovšem po smrti zakladatele a hlavního ideologa Abdurajika Janjalaniho v roce 1998 se rozpadla na několik frakcí a je více kriminálním gangem než revoluční milicí. Po stažení 800 vládních vojáků, čímž Abu Sayyaf získala faktickou kontrolu nad třetinou souostroví provincie Sulu, propustili ozbrojenci Filipínku Mary Jean Lacaba. Konec útrap stále zajatého Itala a Švýcara však zdaleka nemusí být na obzoru (Gracia Burnham se dostala na svobodu až po více než roce, po osvobození zásahu filipínské armády, při kterém byl zastřelen její manžel) a nemusí vůbec dopadnout dobře.

Mongolský premiér ukončil návštěvu Evropy

Pavel Maškarinec

Mongolský premiér Sandžin Bajar ukončil v pondělí 30. března více než dvoutýdenní pracovní cestu po Evropě, již zahájil 17. března návštěvou Ruské federace. Po setkání s ruským premiérem Vladimírem Putinem (více) pokračovala Bajarova cesta do Francie, kde se setkal s ministerským předsedou Françoisem Fillonem (více). Na následné zastávce v Lucembursku jednal Bajar s lucemburským premiérem Jean-Claudem Junckerem a generálním tajemníkem Rady EU Javierem Solanou a svou cestu po Evropě zakončil setkáním s německou kancléřkou Angelou Merkel (více).

Hlavní téma Bajarovy cesty představovala snaha o rozšíření ekonomické spolupráce a nalezení nových partnerů pro další rozvoj mongolského těžebního průmyslu, zahrnující i využití mongolských zásob uranu, opominuta nezůstala ani otázka potenciální stavby první atomové elektrárny na mongolském území. V tomto směru Bajar zdůraznil důležitost kontraktu na stavbu nové železniční tratě v délce 2000 km, spojující mongolské doly s čínskou hranicí, jež získaly Německé dráhy a potvrdily tak postavení Německa jako největšího obchodního partnera v Evropě.

Mimořádná analýza

Tensions In Aceh Rising In A Run Up To Indonesian Elections

Marfy Sandman

Tensions and deep distrust in Acehnese society remain high as elections approach. Serious of murders (incapability to solve them and following speculations about their political background), shootings, grenade attacks and kidnappings during last three months are setting this Indonesian province on the edge and question the future of peace process introduced by Helsinki Memorandum of Understanding (MoU) in 2005.

Various factors are decreasing the possibility of return to the open armed conflict (large numbers of ex- rebel elites from GAM are already involved in the local governance or profiting from post-conflict benefits such as construction business, illegal logging...etc.), but causes of current low level violence should be addressed properly as to ensure long term peaceful development of the province.

April 9th elections in Aceh, also known as NAD (Nanggroe Aceh Darussalam) are part of wider election process during which approximately 170 million Indonesians will cast their ballots at least twice during 2009: in April, to elect the parliament and again in July, to elect the president.

Aceh is the only one of Indonesia's 33 provinces where local parties will compete against national parties. But only members of national parties can sit in the national Parliament in Jakarta. For the first time, 6 local political parties will compete in the parliamentary election. This special right reflects peace deal signed in Helsinki by Indonesian government and Free Aceh Movement (GAM), ending 30 years of armed struggle for independence.

Disputes over the results, with 44 parties competing for seats in district, provincial and national legislatures are likely. This is due to new and complicated system of voting and its poor socialization among voters (for example marking of candidates is obligatory compared to last elections in 2004) and also thanks to various accusations of frauds on the voting lists.

The field of presidential candidates is quite colorful but current president - Susilo Bambang Yudhoyono (SBY) is generally accepted as a frontrunner of July presidential elections, despite not quite easy four and a half years in the office.

The former military general has had to deal with the 2004 tsunami and other natural disasters, terrorist attacks in Bali and the ongoing fight against militant Islamists, the scourge of political and judicial corruption, and myriad economic woes. He is often criticized as indecisive, but remains popular home and also abroad as uncorrupted, competent and democratically oriented leader.

The role of SBY and his vice president Jusuf Kalla in Aceh peace process is generally accepted as quite crucial and significant. Couples of earlier efforts have failed, but for a number of reasons, including the 2004 tsunami, peace prevailed in 2005 after 30 years of conflict. Post-Suharto

Indonesia and the liberal-democratic reform period, as well as decreased influence of Indonesian military (TNI) helped create an environment more favorable to peace talks. Also the Free Aceh Movement (GAM) was during that time undergoing structural changes and the TNI has caused such significant damage on rebel movement that entering into peace talks was one of the most realistic options (estimated 15-20 000 people were killed in Aceh since Hasan Tiro declared independence in 1976, and most of them died during the time that former president Soeharto declared Aceh a military operation territory (DOM) between 1989 and 1998).

Peace talks, facilitated by Finland based NGO Crisis Management Initiative and led by former Finnish president Martti Ahtisaari resulted in signing of Helsinki MoU on 15th August 2005.

The peace deal brought the former GAM rebels into power, stipulated establishment of local political parties, set the pace for ex- combatant reintegration process, withdrawal of majority of TNI troops from the province and based on a special autonomy local government was guaranteed 70% of revenues from Aceh's vast resources wealth. On the side of GAM, full disarmament became the main obligation.

Huge foreign financial aid connected to post- tsunami reconstruction of Aceh also contributed to significant hope in the province, helped to increase employment and stimulated local economy. But most of the aid agencies are currently winding down either because the funding is running out or the funds were allocated strictly for so called post- tsunami areas. This challenges existing capacities of local and central government, being currently the main guarantors of smooth continuation of Aceh reconstruction and economic development, which success or failure will directly affect the future of peace process (following the closing of BRR- Agency for Reconstruction and Rehabilitation for Aceh and Nias in April, which was accountable directly to Indonesian president, the new agency is currently being set up as to ensure continuation of works, headed directly by Aceh and North Sumatra governors).

Even the gubernatorial elections in 2006 brought former rebel leader Irwandi Yusuf to power and demonstrated significant success of Helsinki MoU implementation, April's vote will be the first time in decades that the people of Aceh will get to choose their local lawmakers.

The core of problem in current post conflict Aceh is concentrated in mutual fear and distrust between GAM (conglomerate of various structures) and Indonesian military TNI (Tentara Nasional Indonesia). This is based mainly on long term perceptions and stereotypes carried from the times of conflict and fueled further by various incidents happening during the post conflict period.

Free Aceh Movement (GAM) represents very loose and sometimes hard to control structure with quite different strategies and goals. It combines GAM (senior members linking their authority to successful signing of Helsinki MoU), KPA (Aceh Transition Committee set up in 2005 as official association representing the voice of previous ex-combatants it basically follows previous structure of Aceh National Army, GAM's armed wing), Partai Aceh (political party set up in 2008 together with 5 other local political parties as to contest the 2009 elections it dominates political scene in Aceh and is expected to gain majority of votes in April elections), local government

representatives (GAM or KPA members elected to their posts during 2006 elections represented by governor and several heads and deputy heads of districts).

TNI, with some 15 000 troops in the province (guaranteed by article 4.7. of the Helsinki MoU) remains highly suspicious of GAMs intentions and so called "hidden agenda".

While top level officials of GAM and its structures would repeatedly declare that political struggle they are waging is strictly within the Unitary State of Republic of Indonesia (NKRI) and Partai Aceh adopts traditional Pancasila state ideology based on 1945 constitution, still they wouldn't be fully trusted.

This distrust is based on inability (or unwillingness) of GAM completely dissolve itself, the number of guns remaining in the hands of ex combatants, continuous use of original GAM symbols which are prohibited based on the peace agreement (word "Merdeka" - independence, original GAM letterhead or flag).

Many groups inside of TNI and also in Jakarta believe that legalization of GAM movement through Helsinki peace process represents direct threat to the unity of Indonesian state. They believe that GAM hasn't changed its original goals and if Partai Aceh candidates secure control over key district legislature and enough seats in the provincial parliament this will give them extremely comfortable position to declare referendum on independence in the upcoming years.

Recent attacks and intimidation of Partai Aceh electoral candidates only support GAM perception of military being the main enemy and implementing its hidden agenda (this is further fueled by appearance of various media as means by which the competent authorities in Aceh would interpret these cases arising in society).

It would wrongly generalize the overall perception of these incidents among Acehnese society, as many of them are simple result of internal frictions inside GAM or represent fight for fair share of post- conflict benefits.

Important role in breaking the vicious cycle of mutual accusations could be played by regular police in the province. The total of police forces in Aceh is currently 13 000, but lack of education among senior police officials, poorly trained and equipped staff, lack of skills in criminal investigation and various "informal" loyalties, hamper their role in establishing proper and effective mechanisms to ensure security throughout the province. Such situation unfortunately further justifies TNI arguments and causes their move into the vacuum and becoming dominant security force in the area, directly contradicting with stipulations of Helsinki MoU.

Concerns are also growing nationwide about the General Election Commissions ability to carry out and monitor the elections properly. This relates as mentioned above to new and quite complicated voting system and its socialization, late forming, understaffed and poorly equipped local branches of electoral commission, and accusations of frauds on the voters lists coming from various parts of Indonesia. In Aceh situation is further complicated by recent pre election violence. Thanks to various reasons the number of assigned independent monitors is far from sufficient (this is partly

because of reluctance of Indonesian government to invite international monitors, stressing that Aceh is no different from other parts of the country, but the problem is also readiness of various international donors to support the 2009 election process in Aceh which is much lower compared to first post conflict elections in 2006). Political parties are entitled to send their monitors to every polling station but quite understandably this depends on financial resources each party operates with. Small parties will be significantly marginalized in this process and generally all of these uncertainties on how fair the election process will be can fuel the disturbances in the province in case for example Partai Aceh doesn't do as well as they expect.

Seriousness and high importance of upcoming elections in Aceh was further stressed by recent visits of SBY, Jusuf Kalla, Martti Ahtisaari and Hasan Tiro in NAD. Even some of these visits were connected also with pre election campaign (SBY promoting Partai Demokrat and Jusuf Kalla Golkar), all of them were giving a clear message that following the Helsinki MoU is obligatory to all the power players.

Newsletter vyjadřuje názory autorů. Názory vyjádřené v textu nemusí být nutně stanoviskem Asociace pro mezinárodní otázky.

Koordinátorka projektu: Valérie Svobodová Minianalýzy: Petr Baše, Jaroslav Petřík, Václav Kopecký Komentované zprávy: Jaroslav Petřík, Pavel Maškarinec Mimořádná analýza: Marfy Sandman Grafický návrh: Side2 Šablona: Petr Netuka Sazba: Pavel Maškarinec Kontakt na redakci: newsletter.ap@amo.cz

---

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) Žitná 27, 110 00 Praha 1 Tel./Fax: +420 224 813 460 E-mail: info@amo.cz / www.amo.cz

---

© Asociace pro mezinárodní otázky 2009
